

T.C
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ
ENFEKSİYON VE ANTİBİYOTİK DİRENÇ KONTROL KOMİTESİ

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

Bilim Kurulu Çalışması

Prof. Dr. Zafer Cantürk
Prof. Dr. Görkem Aksu
Dr. Öğretim Üyesi Emel Azak
Prof. Dr. Aynur Karadenizli
Prof. Dr. Birsen Mutlu
Dr. Öğr. Üyesi Özlem Güler
Prof. Dr. Murat Pekdemir
Prof. Dr. Serkan Yılmaz
Doç. Dr. Elif Yaka
Prof. Dr. Haşim Boyacı
Prof. Dr. İlknur Başyiğit
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alp Aker
Uzman Gonca İter
Hemş. Nesrin Altındağ Okekar
Hemş. Melike Kurt

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ
MART 2020
Rev.1

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

COVID-19 hastalığı sağlık çalışanları vaka yönetim rehberi, COVID-19 hastalığı vaka tanımları ve tanı yöntemleri hakkında bilgi vermek; COVID-19 vakası ile karşılaşıldığında izlenmesi gereken strateji ve uygulama şekilleri hakkında yol göstermek amacıyla hastanemiz tüm sağlık personeli için hazırlanmıştır. Bu doküman ağırlıklı olarak TC. Sağlık Bakanlığı Halk sağlığı Genel Müdürlüğü 30 Ocak 2020 tarihli 2019-nCoV hastalığı rehberinin önerileri doğrultusunda oluşturulmuştur.

I. VAKA TANIMLARI VE VAKA TAKİP ALGORİTMASI

OLASI VAKA:

Ateş (timpanik >38°C) ve akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Klinik tablonun başka bir etiyoloji ile açıklanamaması **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü

VEYA

Akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden

VEYA

Ateş ve ağır akut solunum yolu enfeksiyonu belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Hastanede yatış gerekliliği varlığı (SARI)* **VE** Klinik tablonun başka bir neden/hastalık ile açıklanamaması **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü **VEYA** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden

***SARI:** son 14 gün içinde gelişen akut solunum yolu enfeksiyonu olan bir hastada, ateş, öksürük ve dispne, takipne, hipoksemi, hipotansiyon, akciğer görüntülemesinde yaygın radyolojik bulgu ve bilinç değişikliği nedeniyle hastaneye yatış gerekliliği

KESİN VAKA: Olası vaka tanımına uyan olgulardan moleküler yöntemlerle COVID-19 saptanan olgulardır.

Olası/Kesin COVID-19 vakalarının yönetimi Vaka Takip Algoritması'na göre yapılır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

OLASI VAKA TANIMINA UYAN HASTA

Ateş (timpanik >38°C) ve akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Klinik tablonun başka bir etiyoloji ile açıklanamaması **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü

VEYA

Akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden

VEYA

Ateş ve ağır akut solunum yolu enfeksiyonu belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı) **VE** Hastanede yatış gerekliliği varlığı (SARI)* **VE** Klinik tablonun başka bir neden/hastalık ile açıklanamaması **VE** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü **VEYA** Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden

***SARI:** son 14 gün içinde gelişen akut solunum yolu enfeksiyonu olan bir hastada, ateş, öksürük ve dispne, takipne, hipoksemi, hipotansiyon, akciğer görüntülemesinde yaygın radyolojik bulgu ve bilinç değişikliği nedeniyle hastaneye yatış gerekliliği

1. Mesai saatleri içinde Enfeksiyon hastalıkları polikliniği dışındaki herhangi bir polikliniğe başvuran olası bir COVID-19 vakası durumunda hastaya cerrahi maske takılır, hemen Enfeksiyon Hastalıkları polikliniğindeki doktora haber verilir ve cerrahi maskesi takılı güvenlik eşliğinde hasta Enfeksiyon Hastalıkları polikliniğine gönderilir.
2. Enfeksiyon Hastalıkları polikliniğinde değerlendirilen hasta olası vaka tanımına uyuyorsa; yatış endikasyonu olmayan hastadan örnek alınarak hasta cerrahi maske takılı olarak ve cerrahi maskesi takılı güvenlik eşliğinde acil serviste ayrılan odaya izolasyon için gönderilir ve bu arada acil servis bilgilendirilir.
3. Ayrıca, Enfeksiyon hastalıkları polikliniğindeki hekim tarafından Enfeksiyon Kontrol Komitesi Başkanı* bilgilendirilir.
4. Acil servise başvuran şüpheli olası vakalar triyaj kategorisine göre izolasyon odası veya resüsitasyon odasında değerlendirilir. Olası vaka tanımına uyan hastanın yatış endikasyonu

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

yoksa solunum yolu örnekleri alındıktan sonra sonuç gelene kadar izolasyon odasında bekletilir.

5. Olası vaka tanımına uyan ve yatış endikasyonu olan tüm hastalar enfeksiyon hastalıkları konsültasyonu sonucu yönetim tarafından Coronavirus için belirlenen servise yatırılır.
6. Acil serviste olası vaka tanımlandığı anda acil servis Coronavirus takibinden sorumlu öğretim üyesi* tarafından Enfeksiyon Kontrol Komitesi Başkanı bilgilendirilir.
7. Yönetim adına başhekim yardımcısı Prof. Dr. Görkem Aksu Enfeksiyon Kontrol Komitesi başkanı tarafından bilgilendirilir.
8. Hastaya standart, temas ve damlacık korunma önlemleri alınır.
9. Olası vaka için COVID-19 Vaka Bilgi Formu iki nüsha olarak doldurulur.
10. Hastalardan nazofarengeal ve/veya orofarengeal örnek alınır ve örnek mesai saatleri içinde İbrahim Bulut tarafından mesai saatleri dışında nöbetçi müdür aracılığıyla Sağlık Müdürlüğü'ne gönderilir.
11. Uygun numune acile başvuran hastalardan acil hekimi tarafından, poliklinik başvurularında Enfeksiyon Hastalıkları hekimi tarafından alınır ve alınan numune doldurulan Vaka Bilgi Formunun bir nüshası ile İl Sağlık Müdürlüğü'ne götürececek yetkili kişiye teslim edilir.
12. Enfeksiyon Kontrol Komitesi başkanı tarafından İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Birimi Şube Müdürü Mehmet Yılmaz bilgilendirilir.
13. Vaka Bilgi Formunun diğer nüshası Enfeksiyon Kontrol Komitesi'ne teslim edilir.
14. Vaka Bilgi Formunun diğer nüshası Enfeksiyon Kontrol Komitesi tarafından İZCİ'ye girilmek üzere İbrahim Bulut'a iletilir.
15. Vaka Bilgi Formu İZCİ'ye girildikten sonra Enfeksiyon Kontrol Komitesi'ne geri teslim edilir.
16. Varsa olası vaka temaslıları kaydedilerek bilgilendirilir.
17. Akciğer grafisi çekilmesi gereken hastalar radyolojiye gönderilmemeli, portabl akciğer grafisi istenmelidir.
18. YBÜ yatışı gereken olası vakalar referans hastanelere gönderilir.
19. Bulaşıcı Hastalıklar Bildirim mekanizması kapsamında U07.3 ICD 10 tanı kodu ile bildirim Enfeksiyon Kontrol Komite Başkanı ve Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şube Müdürü iletişimi sonrası yapılır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

II. NUMUNE ALIMI, SAKLANMASI VE NAKLİ

1. Semptomatik vakalardan alınabilecek numune türleri, alınacağı materyaller ve teste kadar saklama koşulları tablo 1’de özetlenmiştir.
2. Alt solunum yollarından alınacak klinik örnekler için trakeal aspirat veya bronkoskopik örnekler tercih edilmelidir.
3. Alt solunum yollarından alınamadığı durumlarda veya alt solunum yolu semptomları olmayan vakalardan nazofaringeal yıkama örneği ya da nazofaringeal ve/veya orofaringeal sürüntü (Şekil 1) birlikte gönderilmelidir.
4. İdeal olarak önce orofaringeal sürüntü alınmalı sonrasında aynı swab kullanılarak burundan da örnek alınması ve aynı taşıma besiyerine konulması önerilir.
5. Aynı hastadan alınan orofaringeal ve nazal sürüntü örneği ayrı besi yerlerinde gönderilmemelidir.
6. Bugün için standart bir serolojik test bulunmamaktadır ancak epidemiyolojik değerlendirme amacıyla akut ve konvelasan serum örnekleri (bu numuneler solunum yolu numunesine ilave olarak alınır ve gerçek ajanın identifikasyonunu destekler) alınarak hasta onamı dahilinde saklanabilir.
7. Olası vaka tanımına uyan ve enfeksiyon bulguları ağırlaşarak devam eden kişilerden alınan ilk numunenin üst solunum yolu numunesi olması ve test sonucunun negatif olması; COVID19enfeksiyonu şüphesini dışlamaz.
8. Kuvvetle şüphe olan durumlarda kişiden yeni numune alınmalı (mümkünse bir önceki numuneden farklı bir bölgeden) ve test tekrar edilmelidir.

Numune Alımı Ve Gönderilmesi Sırasında Güvenlik Prosedürleri:

1. Alınan tüm numunelerin potansiyel olarak enfeksiyöz olduğu düşünülmeli, numune alma işlemi damlacık, aerosolizasyon çıkaran işlem olarak kabul edilmeli ve kişiler buna yönelik kişisel koruyucu ekipmanları (N95 maske, gözlük veya yüz koruyucu) kullanmalıdır.
2. Ayrıca numune alan ve gönderen kişiler, enfeksiyondan korunma ve kontrol prosedürlerine uyararak, numuneleri üçlü taşıma sistemi ile soğuk zincir kurallarına uygun olarak göndermelidirler.
3. Numunelerin doğru etiketlendiğinden, istem formlarının doğru bir şekilde doldurulduğundan ve klinik bilgilerin sağlandığından emin olunmalıdır.
4. Laboratuvarla iyi iletişim kurulmalı ve ihtiyaç duyulduğunda bilgi edinilmelidir.
5. Numune göndermeden önce mutlaka laboratuvara bilgi verilmelidir.
6. Numuneye ait atıklar, tıbbi atık yönetmeliği gereklilikleri uygulanmalıdır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

Kayıt edilmesi gereken bilgiler

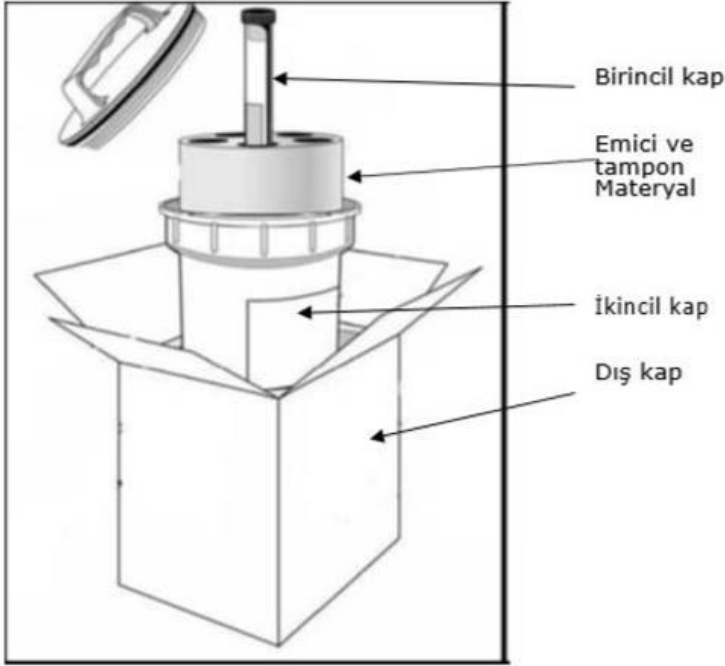
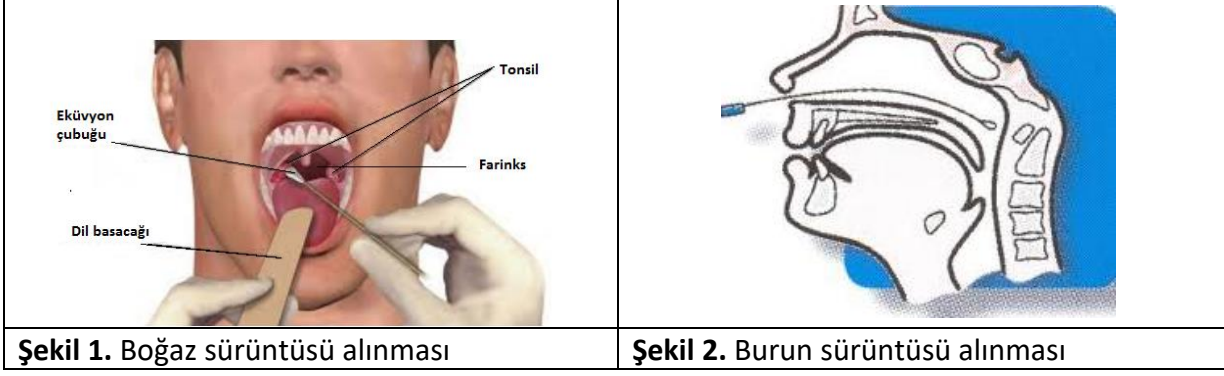
- Hasta bilgileri
 - isim
 - doğum tarihi
 - cinsiyet
 - ikamet adresi
 - iletişim bilgileri
 - barkod numarası vb.
 - ziyaret ettiği riskli bölgenin adı
 - gerekli diğer bilgiler (örn: hastane numarası, hastane adı, adresi, doktorun adı iletişim bilgileri)
- Numunenin alındığı tarih ve saat
- Numunenin alındığı anatomik bölge ve lokasyon
- İstenen testler
- Klinik semptomlar ve ilgili hasta bilgileri (epidemiyolojik bilgiler, risk faktörleri, aşılama durumu ve antimikrobiyal tedaviler)

Tablo 1. Semptomatik vakalardan alınabilecek numune türleri

Numune Türü	Alınacağı Materyal	Laboratuvar Transportu	Teste Kadar Saklanması	Yorum
Nazofaringeal ve orofaringeal swab	Viral Transport Besiyeri (VTB)	4°C	≤5 gün 4°C >5 gün -70°C	Viral yükü artırmak için nazofaringeal ve orofaringeal swablar aynı tüpe konmalıdır
Bronkoalveolar lavaj	Steril sızdırmaz kap (vida kapaklı) veya (VTB) (2-3 ml)	4°C	≤48 saat 4°C >48 saat -70°C	Patojen dilue olabilir ancak yine de kıymetli numunedir
(Endo)trakeal aspirat, nazofaringeal aspirat veya nazal yıkama	Steril sızdırmaz kap (vida kapaklı) veya (VTB) (2-3 ml)	4°C	≤48 saat 4°C >48 saat -70°C	
Balgam	Steril sızdırmaz kap (vida kapaklı) (2-3 ml)	4°C	≤48 saat 4°C >48 saat -70°C	Materyalin alt solunum yolundan alındığından emin olunmalıdır
Biyopsi veya otopsi materyali	Steril sızdırmaz kap (FTS içeren)	4°C	≤24 saat 4°C >24 saat -70°C	
Serum (akut ve akut fazdan 2-4 hafta sonra alınan konvelasan olmak)	Serum tüpü (3-5 ml)	4°C	≤5 gün 4°C >5 gün -70°C	

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

üzere 2 numune)				
Tam kan	Kan tüpü	4°C	≤5 gün 4°C >5 gün -70°C	Antijen tespiti için özellikle hastalığın ilk haftası
İdrar	İdrar kabı	4°C	≤5 gün 4°C >5 gün -70°C	

Tablo 2. Olası vakada iletişimde bulunulacak kişiler ve iletişim bilgileri:

1. Enfeksiyon Kontrol Komitesi Başkanı: Dr. Öğretim Üyesi Emel Azak (Tel: 303 8670/303 8226)
2. Acil Servis Öğretim Üyesi: Doç. Dr. Elif Yaka (Tel: 303)
3. Göğüs Hastalıkları Öğretim Üyesi: Prof. Dr. İlknur Başyigit
4. Başhekim Yardımcısı: Prof. Dr. Görkem Aksu
5. Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şube Müdürü (İlgili öğretim üyeleri iletişim sağlayacak)
6. İZCİ girişi için Vaka Bilgi Formunun iletimi: İbrahim Bulut

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

III. ENFEKSİYON KONTROLÜ VE İZOLASYON

1. Olası/kesin COVID-19 vakası saptandığında; **STANDART** enfeksiyon kontrol önlemleri, **DAMLACIK** ve **TEMAS** izolasyon önlemleri uygulanmalıdır **VE** bu önlemlere **hasta taburcu olana kadar** devam edilmelidir.
2. Olası/kesin COVID-19 vakaları ile **1 metreden daha yakında** temas edecek personel için gerekli kişisel koruyucu malzeme:
 - eldiven
 - önlük (steril olmayan, tercihen sıvı geçirimsiz ve uzun kollu)
 - tıbbi maske (cerrahi maske)
 - N95/FFP2 veya N99/FFP3 maske (sadece damlacık/aerosolizasyon çıkaran işlem sırasında: aspirasyon, bronkoskopi ve bronkoskopik işlemler, entubasyon, solunum yolu numunesi alınması)
 - yüz koruyucu
 - gözlük
 - sıvı sabun ve alkol bazlı el antiseptiği, yeterli miktarda hazır bulundurulmalıdır.
3. COVID-19 hastalığı tanısı almış kişiler mekanik solunum desteği ve solunum izolasyonu sağlanabileceksen hastanemizde takip ve tedavi edilebilirler. Ancak hastalığın yayılımının kontrol altında tutulabilmesi için aynı ilde referans hastane bulunması halinde ve hastane şartları uygun ise referans hastaneler tercih edilir. İleri düzey tedavi ve bakım gerektiren hastalar ise referans hastanelere gönderilmelidir.
4. **Hasta odasında aşağıdaki kurallara uyulmalıdır:**
 - COVID-19 olası veya kesin vakalarının hastaneye yatışlarında standart, temas ve damlacık önlemlerinin alınması gerekmektedir.
 - Hastalar tek kişilik, özel banyosu ve tuvaleti olan, kapatılabilir kapı içeren bir odada olmalıdır.
 - Tek kişilik odalar bulunmadığı durumlarda kesin COVID-19 vakaları aynı odada kohort edilebilir ancak, olası COVID-19 vakalarının ayrı yatırılması tercih edilmelidir.
 - Zorunlu hallerde ise olası COVID-19 vakaları aynı odada hasta yatakları en az 1m aralıklı olacak şekilde yerleştirilmelidir.
 - Kohorta dahil edilen olası hastalar tıbbi maske kullanmalıdır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

- Kullanılacak tıbbi malzemeler hastaya özel olmalı, oda dışına çıkarılmamalıdır.
- Hastalar arasında ortak malzeme kullanımına izin verilmemelidir.
- Eğer kullanılacak ekipman (örn. steteskop, ateş ölçer) birden fazla hastada kullanılıyor ise her hasta kullanımında temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir (örn. etil alkol% 70).
- Tıbbi olarak gerekmedikçe hastaların odadan veya alandan başka bir alana taşınmasından kaçınılmalıdır.
- Olası COVID-19 hastaları için belirlenmiş taşınabilir X-ray cihazı ve/veya diğer önemli tanı cihazları kullanılmalıdır.
- Ancak portatif tanı cihazları yoksa hasta tıbbi maske takılı halde, temas ve damlacık izolasyon önlemleri alınarak, diğer hastalar ve ziyaretçiler ile teması en aza indirecek şekilde mümkünse son vaka olarak alınmalıdır.
- Hastanın taşınması sırasında görev alan sağlık personeli tıbbi maske, önlük, eldiven, ile bu işlemi yapmalıdır ve el hijyenine özen gösterilmelidir.
- Hastanın genel durumuna göre aerosolizasyon oluşturabilecek bir durumu varsa N95/FFP2 veya N99/FFP3 maske ve gözlük yanında bulundurmalıdır.
- Hastanın temas ettiği yüzeyler rutin olarak temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Hasta çevresi, hastanelerin enfeksiyon kontrol komitelerinin direktifleri doğrultusunda belirlenen kurallara göre temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Kullanılmış kişisel koruyucu ekipmanların atılması amacıyla hasta odası girişinde ve hasta odasının içerisinde iki ayrı tıbbi atık bulundurulmalıdır.

5. Hasta odasına giriş ve hastaya yaklaşımda aşağıdaki kurallara uyulmalıdır:

- Hasta odasına girişler sınırlandırılmalı, sadece hastanın bakımından sorumlu olan ve girişi gerekli olan personelin odaya girişine izin verilmelidir, **hasta ziyaretçileri yasaklanmalıdır** ve refakatçi gerekli ise tek kişi ile kısıtlanmalıdır.
- Hasta odasına girişlerde kişisel koruyucu malzemeler (Eldiven, önlük (steril olmayan, tercihen sıvı geçirimsiz ve uzun kollu), tıbbi maske, N95/FFP2 veya N99/FFP3 maske, yüz koruyucu, gözlük/yüz koruyucu, alkol bazlı el antiseptiği ve alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı hasta odası girişinde hazır olarak bulundurulmalıdır.
- Muayene, tedavi ve kişisel bakım yapan kişiler eldiven, izolasyon önlüğü, gözlük/yüz koruyucu, tıbbi maske kullanmalıdır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

- Hastanın sekresyonları veya vücut çıkartılarının aerosolizasyonuna neden olabilecek girişim yapılacağında N95/FFP2 maske ve yüz siperliği kullanılmasına özen gösterilmelidir.
- Kişisel koruyucu ekipmanlar giyilirken ve çıkartılırken kurallara uygun bir şekilde sırayla giymeye (önlük, maske, gözlük, yüz koruyucusu ve eldiven) ve çıkarmaya (eldiven, önlük, gözlük, yüz koruyucu, maske) dikkat edilmelidir. **Özellikle maskenin hasta odasından çıktıktan sonra en son çıkartılması ve sonrasında el hijyeni uygulanması** ihmal edilmemelidir (Şekil 4).
- Eldivenin bütünlüğünün bozulduğu, belirgin şekilde kontamine olduğu durumunda eldiven çıkartılarak, el hijyeni sağlanmalı ve yeni eldiven giyilmelidir.
- Aerosolizasyona neden olabilecek işlemler sırasında hasta odasında mutlak ihtiyaç duyulan sağlık personeli dışında kimse olmamasına özen gösterilmelidir. İşlem sırasında kapının kapalı olması sağlanmalı, işlem sonrasında bir süre, giriş-çıkış dahil kapı açık tutulmamalıdır.
- İlgili işlemler, doğal hava akışı ile yeterince havalandırılan, tercihen negatif basınçlı odalarda yapılmalıdır.
- Hastaya temas öncesi ve sonrasında el hijyenine dikkat edilmelidir. Bu amaçla sabun ve su veya alkol bazlı el antiseptikleri kullanılabilir. Eller gözle görülür derecede kirli ise el antiseptikleri yerine mutlaka su ile sabun kullanılmalıdır.
- Hasta, tıbbi açıdan önemli bir neden olmadıkça odasından çıkarılmamalı, odadan çıkması gerekli ise tıbbi maske ile transferi yapılmalıdır.
- Hasta noninvaziv veya invaziv solunum desteği tedavisi altında ise solunum izolasyon önlemlerine uyulmalı ve cerrahi maske yerine N95 maske önerilir.
- Hastanın bulunduğu ortam ve çevre temizliği amacıyla, enfeksiyon kontrol komitelerinin direktifleri doğrultusunda belirlenen kurallara göre temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Hasta çıkartıları ve sekresyonları ile kontamine olan yüzeylerin temizliği "Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Hastalıklarından Korunma Rehberi'ne" uygun olarak sağlanmalıdır.
- Hasta odayı boşalttıktan sonra oda temizliği ve yer yüzey dezenfeksiyonu yapılır, odanın havalandırılmasının ardından odaya yeni bir hasta alınabilir.
- COVID-19 tanısı almış hastaya ölümü sonrasında, otopsi yapan kişiler veya gasilhane çalışanları temasları sırasında kalın eldiven, N95/FFP2 maske, gözlük/yüz koruyucu ve önlük kullanılmalıdır.
- Olası/kesin COVID-19 vakalarının ölümü halinde özel bir defin işlemi yoktur. Standart defin işlemleri uygulanır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

6. Hasta naklinde aşağıdaki kurallara uyulmalıdır:

- Ambulanslarda kişisel koruyucu ekipman hazır olarak bulundurulmalıdır.
- Hastaya ilk müdahale eden sağlık kurumuna hasta teslim edilene kadar ve ambulans temizlenene kadar kişisel koruyucu ekipman kullanılmalıdır.
- Hastanın sekresyonları veya vücut çıkartılarının aerosolizasyonuna neden olabilecek girişim yapılacağına N95/FFP2 maske ve gözlük/yüz koruyucu kullanılmasına özen gösterilmelidir.
- Olası/kesin COVID-19 vakasının nakli sonrasında ambulanslar temizlenmeli ve dezenfeksiyonu sağlanmalıdır. Temizleme işlemi kişisel koruyucu ekipman giyilerek yapılmalıdır.
- “Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Hastalıklarından Korunma Rehberine” uygun olarak ambulans temizliği sağlanmalıdır.
- Ambulans temizliği yapılmadan başka bir vakaya gidilmemelidir.

7. Olası/kesin COVID-19 vakasına ait atıklar tıbbi atık yönetmeliğine göre bertaraf edilmelidir.

8. COVID-19 enfeksiyonu olan hasta ile ilgilenen sağlık çalışanı kendisinde, hasta kişi ile temasından sonraki 14 gün içinde, akut hastalığı düşündürecek herhangi bir bulgu veya semptom görürse mutlaka ilgili hekimlere haber vermeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.

9. Evde Temaslı İzlemi

- Olası/Kesin vaka ile teması (yakın temaslı/uçak temaslı) olanlar 14 gün süreyle izlenir.
- COVID-19 enfeksiyonu için doğrulama sürecindeki vakalar ile yakın temas edenler, temas ettikleri hastanın numune sonucu negatif ise izlem sonlandırılır; pozitif gelirse izleme 14. güne kadar devam edilir.

1. Evde izlenen temaslılar İl Sağlık Müdürlüğü tarafından telefonla takip edilmelidir.

2. Temaslı izlem süresini mümkünse evde geçirmesi uygundur.

3. Başka kişi/kişiler ile aynı ortamı paylaştığı (ev, sokak, hastane vb.) zaman tıbbi maske takmalıdır.

4. Ev halkına bulaşma riskini önlemek için evde takipli hastalar mümkünse evindeki diğer kişilerden farklı bir odada, mümkün değil ise iyi havalandırılan bir odada oturmalı, diğer kişilerden en az 1 metre uzakta olmalıdır ve tıbbi maske takmalıdır, maskenin nemlenmesi halinde yenisi ile değiştirmelidir.

5. Eve, ziyaretçi kabul edilmemelidir.

6. Temaslının ev içindeki hareketi sınırlandırılmalı; tuvalet, banyo gibi ortak kullanılan alanlar iyi havalandırılmalıdır.

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

7. Temaslı, kişisel eşyalarını başkaları ile paylaşmamalı, ev halkının bardak, tabak, havlu gibi eşyalarını kullanmamalı; eğer kullanması gerekirse bu eşyaları iyice su ve sabunla yıkamalıdır. Vakanın kullandığı kıyafetve çarşaf, nevresim gibi tekstil ürünleri6090°C'de normal deterjan ile yıkanmalıdır

8. Banyo ve tuvaletler günde en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyuyla (1:100 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) temizlenmelidir.

9. Solunum yolu sekresyonları veya vücut çıkartıları ile kontamine olması mümkün olan tüm yüzeylerin sulandırılmış çamaşır suyuyla (1:100 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) temizlenir ve belirgin şekilde kirlenme olduğunda ise (1:10 normal sulandırmada) kullanılır.

10. Banyo ve tuvaletler günde en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyuyla (1:100 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) temizlenir.

Tablo 3. Çamaşır suyu hazırlama oranları (%10'luk)

Çamaşır Suyu	Sulandırma	Açığa çıkan klor
1/10'luk	1 ölçü çamaşır suyu + 9 ölçü su	5000-6000 ppm
1/100'lük	1 ölçü çamaşır suyu + 99 ölçü su	500-600 ppm

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

Şekil 4. Kişisel koruyucu Ekipmanın giyilmesi ve çıkarılması

COVID-19 HASTALIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARI VAKA YÖNETİM REHBERİ

Tablo 4. Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için önerilen ürünler* ve özellikleri^a

Ürün*	Kullanım yeri	Avantajları	Dezavantajları
Alkol Çözeltileri (Etil/izopropil) (en az %70lik) (Etil alkol, Etanol Cas No: 64-17-5)**	<ul style="list-style-type: none"> • Steteskoplar • Pulsoksimetreler • Defibrilatör kaşıkları vb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toksikite yok • Düşük maliyet • Hızlı etki • Tortu bırakmaz 	<ul style="list-style-type: none"> • Çabuk buharlaştığından ideal bir yüzey dezenfektanı değildir. • Son derece yamıcıdır. • Plastik, kauçuk ve silikon materyaller için zararlıdır. • Organik materyaller tarafından deaktive edilir (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir).
Standart Çamaşır suyu*** (1:10 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) **	<ul style="list-style-type: none"> • Dış yüzeyler • Kan bulaşları 	<ul style="list-style-type: none"> • Düşük maliyet • Hızlı etki • Ulaşımı kolay • Kullanıma hazır mendil ve spreyleri mevcut • Sporosidal ve virüsidal (<i>C.difficile</i> ve Norovirus'a karşı) 	<ul style="list-style-type: none"> • Metal ekipmanlara zararlı. • Organik materyaller tarafından deaktive edilir (Bu nedenle kullanım öncesi yüzeylerin temizlenmesi gerekir). • Cilt ve müköz membranlara karşı tahriş edicidir. • Sulandırıldıktan sonra 24 saat içinde kullanılmalıdır. • Giysileri boyayabilir.
Hidrojen Peroksit (%0,5) (Cas No: 7722-84-1)**	<ul style="list-style-type: none"> • Ekipmanların dış yüzeyleri • Zemin • Duvarlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre için güvenli • Toksik değil • Hızlı etki • Organik madde varlığında aktif • Mendil ve sıvı hali mevcut • Deterjan özelliği nedeniyle mükemmel temizleme özelliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Bakır, çinko, pirinç, akrilik ve alüminyuma zararlı.
Kuaterner amonyum bileşikleri (Quats)	<ul style="list-style-type: none"> • Zemin • Duvarlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Toksik değil • Aşıdırmaz • Deterjan özelliği nedeniyle iyi temizleme özelliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Tıbbi aletlerin dezenfeksiyonunda kullanılamaz. • Dar mikrobiyal spektrum nedeniyle dezenfektan olarak sınırlı kullanım.

Provincial Infectious Disease Advisory Committee's "Best Practices for Environmental Cleaning for Prevention and Control of Infections"dan uyarlanmıştır.

* Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler kullanılmalıdır. Bu ürünlerin farklı konsantrasyonlarda olabileceği ve bazı durumlarda da kombine ürünler içerebileceğinden uygulama amacına yönelik olarak mutlaka etiket önerilerine göre kullanılmalıdır.

** Cas No: Kimyasal kayıt numarası

*** Sağlık Bakanlığı'ndan biyosidal ruhsatı bulunan ürünler farklı konsantrasyonlarda olabileceğinden direkt etiketine göre kullanılır. Temizlik amaçlı kullanılan çamaşır sularının farklı konsantrasyonları mevcut olup reaksiyona giren serbest klor oranı %4-8 olanlar 1/10 sulandırılarak kullanılabilir.

^aBkz. Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Hastalıklarından Korunma Rehberi